

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 21599/2022
21.12.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић, Радославе Мађаров, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа Јелица Бошковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, чији је законски заступник Државно правобранилаштво – Одељење у Краљеву, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуд Вишег суда у Чачку Гжрр 497/21 од 07.06.2022. године, у седници одржаној дана 21.12.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Чачку Гжрр 497/21 од 07.06.2022. године.

ПРЕИНАЧАВА се пресуда Вишег суда у Чачку Гжрр 497/21 од 07.06.2022. године тако што се одбија жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Чачку Прр1 40/18 од 06.07.2021. године у првом и трећем ставу изреке.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да на име трошкова ревизијског поступка тужиоцу исплати износ од 18.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде, до исплате, у року од 8 дана од пријема пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Чачку Прр1 40/18 од 06.07.2021. године, првим ставом изреке, обавезана је тужена да на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року тужиоцу исплати појединачно означене месечне износе од јануара 1997. године закључно са мартом 2000. године са законском затезном каматом од 01.01.2004. године до исплате и од априла 2000. године закључно са октобром 2002. године, са законском затезном каматом од 15. у наредном месецу за претходни месец, као и да му накнади трошкове парничног поступка у износу од 47.062,50 динара и трошкове извршења у износу од 15.581,25 динара са законском затезном каматом од 14.05.2018. године, као дана подношења тужбе па до исплате, и то на терет буџетских средстава тужене у оквиру средстава намењених покрићу текућих расхода Основног суда у Чачку. Другим ставом изреке одбијен је као неоснован

тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да на износ парничних и извршних трошкова означених у првом ставу изреке тужиоцу исплати законску затезну камату за период од 03.02.2013. године до 13.05.2018. године. Трећим ставом изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 135.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Вишег суда у Чачку Гжрр 497/21 од 07.06.2022. године, првим ставом изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Чачку Прр1 40/18 од 06.07.2021. године у првом и трећем ставу изреке, па је као неоснован одбијен тужбени захтев за накнаду означене имовинске штете – главног дуга и законске затезне камате, као и трошкова парничног поступка. Другим ставом изреке обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 18.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену тужилац је због погрешне примене материјалног права благовремено изјавио ревизију са позивом на одредбу члана 404. ЗПП.

По оцени Врховног суда посебна ревизија тужиоца у овом спору је дозвољена ради усклађивања побијене пресуде са одлукама Европског суда за људска права (одлука Маринковић против Србије и др.), као и одлукама Уставног суда донетим у поступку по уставним жалбама поверилаца новчаних потраживања из радног односа са дужницима против којих се води извршни поступак у коме је утврђена повреда права на суђење у разумном року (одлуке Уж 8232/15 од 24.11.2015. године и Уж 8104/15 од 30.06.2016. године).

Из наведеног разлога, на основу члана 404. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији на основу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 са изменама и допунама), Врховни суд је нашао да је тужиочева ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, на основу правоснажне извршне пресуде Општинског суда у Чачку П1 651/05 од 26.06.2008. године тужилац је ради наплате новчаног потраживања – разлике неисплаћене зараде и зараде по ПКУ, трошкова парничног и извршног поступка, предлогом поднетим дана 31.12.2014. године код Основног суда у Чачку покренуо поступак И 5904/13. Предлогом за извршење била је предложена пленидба новчаних средстава извршног дужника ФРА ад Чачак и преносом истих на текући рачун тужиоца као извршног повериоца, а закључком од 24.02.2014. године наложено је НБС – Одељењу за принудну наплату у Крагујевцу да заплени новчана средства, али по истом није поступљено, јер су према допису НБС од 05.03.2014. године извршни дужници били у реструктурирању и јер је било потребно навести текуће рачуне извршног повериоца. Након прибављања тражених података, закључком од 02.09.2014. године поновљен је налог за спровођење извршења, али према извештају НБС на рачунима извршног дужника ФРА ад Чачак није било

средстава. Остајући код поднетог предлога извршни поверилац се поднеском од 03.05.2018. године изјаснио да остаје и код истог средства извршења. Иако је решењем Основног суда у Чачку И 5904/13 од 03.02.2014. године усвојен предлог ради наплате новчаног потраживања на име разлике између исплаћене зараде и зараде по ПКУ, тај извршни поступак још увек није окончан. Правоснажним решењем Основног суда у Чачку Р4 И 202/16 од 18.01.2017. године усвојен је тужиочев приговор поднет у својству предлагача и утврђена је повреда права на суђење у разумном року у предмету тог суда И 5904/13.

Код овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је применом члана 31. и 32. Закона о заштити права на суђење у разумном року у вези са чланом 155. и чланом 172. ЗОО, доведених у везу са одредбом члана 58. Устава Републике Србије и Протоколом 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, тужбени захтев у целости усвојио, налазећи да је тужена објективно одговорна да тужиочеву материјалну ситуацију доведе у оно стање у коме би се иста налазила да је извршни поступак у примереним роковима благовремено окончан принудном наплатом потраживања од извршног дужника.

Другостепени суд је нашао да је првостепена пресуда заснована на погрешној примени материјалног права и исту је преиначио уз одбијање тужбеног захтева. У образложењу своје одлуке је навео да накнада имовинске штете није вид сатисфакције већ је накнада стварно претрпљене материјалне штете која од стране тужиоца није доказана, јер на околност постојања узрочно-последичне везе између настале штете и рада органа тужене нису предложени одговарајући докази.

По налажењу Врховног суда, основано се ревизијом указује на погрешну примену материјалног права од стране другостепеног суда.

Одредбом члана 31. став 1. Закона о заштити права на суђење у разумном року прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у року од једне године од дана када је стекла право на правично задовољење. Према ставу 3. истог члана одговорност Републике Србије изазвана повредом права на суђење у разумном року је објективна.

Накнада материјалне штете, према правилима облигационог права, односи се на успостављање ранијег стања које је било пре него што је штета настала, као и на исплату у новцу уколико успостављање ранијег стања не надокнађује штету у потпуности или ако је успостављање ранијег стања немогуће (члан 108. ЗОО).

Европски суд за људска права је у предметима у односу на Републику Србију изразио став да за неисплаћена потраживања запослених према друштвеним предузећима и предузећима са претежним друштвеним капиталом, као субјектата под контролом државе, досуђена правоснажном судском одлуком која су у извршном поступку остала ненаплаћена дужи временски период, одговара Република Србија исплатом из сопствених средстава. Пресудама донетим у таквим предметима Република Србија је обавезана да из сопствених средстава у року од три месеца од њихове правоснажности подносиоцима представки исплати износе који су им досуђени правоснажним пресудама домаћих судова.

Уважавајући праксу међународних институција за заштиту људских права, услед неспровођења решења о извршењу – принудном наплатом новчаног потраживања из радног односа код предузећа са већинским друштвеним капиталом, Уставни суд је због повреде права на имовину из члана 58. Устава Републике Србије усвојио уставну жалбу и утврдио право подносиоца уставне жалбе на накнаду материјалне штете у висини износа одређених решењем о извршењу, умањених за евентуално наплаћене износе по том основу.

У складу са наведеним, према становишту ревизијског суда, тужена је у овом случају дужна да тужиоцу исплати износе досуђене правоснажном и извршном пресудом Општинског суда у Чачку П1 651/05 од 26.06.2008. године, допуњеном пресудом истог суда П1 651/05 од 17.02.2009. године, и то како главно потраживање тако и законску затезну камату, као споредно потраживање, обрачунату за период од датума њене доспелости, па до исплате. На тај начин тужиоцу ће бити надокнађена материјална штета у складу са одредбом члана 185. ЗОО и његово имовно стање биће доведено у положај у коме би се налазило да је извршни поступак, вођен код Основног суда у Чачку под бројем И 5904/13, окончан исплатом досуђеног новчаног потраживања у разумном року.

На основу изложеног, применом члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

Одлука о трошковима ревизијског поступка досуђених у висини накнаде адвокату за састав ванредног правног лека у износу од 18.000,00 динара, донета је применом члана 165. став 2. у вези са чланом 153. став 1. и чланом 154. ЗПП.

**Председник већа-судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић